

EWA KOCHANOWSKA
Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
Wydział Humanistyczno-Społeczny

Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Kultura – Muzyka – Edukacja*

W dniu 21 listopada 2016 roku w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej odbyła się II Ogólnopolska konferencja naukowa z cyklu „Kultura – Muzyka - Edukacja”. Konferencja organizowana jest co roku przez Katedrę Pedagogiki. Współorganizatorami tegorocznej konferencji, tym razem pt. *Edukacyjne konteksty doświadczania świata sztuki*, były: Zakład Dydaktyki i Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Przedszkolnej Instytutu Nauk o Edukacji z Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego z siedzibą w Cieszynie, Katedra Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej Uniwersytetu w Zielonej Górze, Filozofická Fakulta – Ostravská Univerzita v Ostravě, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne Oddział Terenowy w Bielsku-Białej, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów Śpiewu z siedzibą we Wrocławiu oraz Stowarzyszenie Muzykoterapeutów Polskich. Ponadto patronat nad konferencją objęły czasopisma: *Konteksty Kształcenia Muzycznego* i dwumiesięcznik *Wychowanie Muzyczne*.

Tematyka konferencji dotyczyła problematyki związanej ze sztuką jako przestrzenią nabywania przez człowieka bogatych i zróżnicowanych doświadczeń przeżytych i zapośredniczonych, pełniącą rozmaite funkcje, m.in. estetyczne, społeczne, dydaktyczne, terapeutyczne itd. Fakt wielorakiego oddziaływania sztuki na rozwój i funkcjonowanie człowieka we wszystkich sferach życia zachęcił organizatorów konferencji do podjęcia naukowego namysłu nad jej wpływem i jej powiązaniem z różnymi obszarami i dziedzinami nauki, zwłaszcza z edukacją. Konferencja skierowana była przede wszystkim do osób zajmujących się teorią i praktycznymi rozwiązaniami związanymi z doświadczaniem sztuki przez człowieka, a zwłaszcza do tych, dla których kluczową rolę w edukacji pełni rozwijanie potencjału osobistego dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez sztukę.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał JM Rektor Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej prof. dr hab. Jarosław Janicki, który przywitał zaproszonych gości, uczestników konferencji, jak również młodzież studencką obecną na obradach. Jednocześnie wyraził uznanie dla tematyki podjętej w ramach konferencji koncentrującej się wokół takich zagadnień, jak: doświadczanie świata sztuki w ujęciu pedagogicznym, psychologicznym, socjologicznym itd., percepcja sztuki jako wyzwania edukacyjne, twórczość w edukacji artystycznej, instytucjonalne i nieformalne doświadczanie świata sztuki, a także profilaktyka – diagnoza – terapia a doświadczanie świata sztuki. Podczas konferencji odbyły się dwie sesje plenarne oraz trzy sekcje dyskusyjne. Łącznie zaprezentowano 39 referatów naukowców i nauczycieli z różnych ośrodków artystycznych i pedagogicznych w całej Polsce. Prelegenci reprezentujący wyższe szkoły artystyczne i pedagogiczne oraz szkoły muzyczne przekonywali, iż obcowanie ze sztuką jest nie tylko środkiem poznawania świata, lecz także stymulatorem zaspokojenia szczególnie istotnej dla człowieka potrzeby doznawania przeżyć przez różne formy wychowania estetycznego. Moderatorami pierwszej plenarnej sesji naukowej byli: prof. zw. kwal. I i II st. Eugeniusz Sąsiadek, dr hab. prof. UAM Jan Grzesiak, dr hab. prof. UZ Lidia Kataryńczuk-Mania i dr hab. prof. UŚ Urszula Szuścik. Na temat wokalistyki na tle ogólnej kultury muzycznej w Polsce wypowiedział się uhonorowany w tym roku, w uznaniu wybitnego dorobku artystycznego i pedagogicznego, twórczego wkładu i szczególnych zasług dla rozwoju kultury muzycznej i życia artystycznego oraz działalność na rzecz Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu tytułem Doktora Honoris Causa, prof. zw. kwal. I i II st. Eugeniusz Sąsiadek. W kolejnym referacie prof. zw. dr hab. Krystyna Ferenz podjęła się rozważań i refleksji nad etycznymi i estetycznymi elementami w kryteriach odbioru muzyki przez dzieci. Dr hab. Małgorzata Kaniowska zarysowała perspektywy nauczania propedeutyki dyrygowania w szkołach muzycznych II stopnia, zaś wystąpienie dr hab. prof. UŚ Jadwigi Uchyły-Zroski miało na celu przedstawienie wyników badań nad motywacją uczenia się muzyki przez dzieci i młodzież szkolną. W kolejnych dwóch referatach wygłoszonych przez prof. zw. dr hab. Andrzeja W. Mitasa, przy współudziale dr hab. prof. PAN Anny M. Lipowicz, a także mgr Marii J. Bieńkowskiej, dokonano prezentacji wyników badań nad numeryczną analizą głosów chóralnych w aspekcie wpływu ćwiczeń z emisji głosu oraz nad (nie)efektywnością tzw. muzykoterapii prenatalnej. Problematyka powiązań pomiędzy biocybernetyką a muzyką znalazła również swoje odzwierciedlenie w referacie wygłoszonym przez prof. zw. dra hab. Andrzeja W. Mitasa i dra Zenona Mojżysza w ramach drugiej sesji plenarnej, której przewodniczyli prof. zw. dr hab. Krystyna Ferenz, dr hab. prof. UŚ Jadwiga Uchyła-Zroski, dr hab. prof. ATH Ernest Zawada, prof. zw. dr hab. Andrzej W. Mitas i dr hab. prof. AM Jan Borowski. Pozostałe wystąpienia wygłoszone w trakcie omawianej sesji odnosiły się do edukacyjnych aspektów sztuki. Jako pierwszy zabrał głos dr hab. prof. UAM Jan Grzesiak, który przedstawił wybrane aspekty ewaluacji efektów doświadczania świata sztuki w procesie edukacji muzycznej dzieci i ich nauczycieli. Kwestię poszukiwania muzycznych inspiracji w pracy nauczyciela podjęła w swoim referacie dr hab. prof. UZ Lidia Kataryńczuk-Mania, zaś doświadczeniami pedagogów w zakresie specyfiki kształcenia emisji głosu na poziomie średnim i wyższym szkolnictwa artystycznego podzielili się w swoim wystąpieniu prof. dr hab. Monika Fedyk-Klimaszewska i dr Grzegorz

Kołodziej. W kolejnych dwóch referatach prelegenci: dr hab. prof. UŚ Urszula Szuścik i dr hab. prof. ATH Ernest Zawada, przedstawili wybrane problemy edukacji plastycznej związane z kształtowaniem wiedzy i doświadczeń oraz rozpoznawaniem sytuacji w rodzinie poprzez analizę wytworów dzieci. Drugą sesję plenarną zakończyło wystąpienie dr hab. prof. ATH Izabeli Bienkowskiej poświęcone możliwościom wykorzystania muzyki w oddziaływaniach resocjalizacyjnych.

W trakcie przerwy w obradach uczestnicy konferencji mieli możliwość obejrzenia, w towarzystwie kuratora Galerii Akademickiej prof. ATH dr. hab. Ernesta Zawady, wystawy wybitnego malarza, rysownika, przedstawiciela współczesnej awangardy malarskiej prof. Stefana Gierowskiego. Wystawa zorganizowana została pod patronatem JM Rektora ATH prof. Jarosława Janickiego w ramach obchodów 15-lecia Wydziału Humanistyczno-Społecznego Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej.

W godzinach popołudniowych odbyły się obrady w trzech sekcjach problemowych. Część referatów wygłoszonych w ramach pierwszej z nich odnosiła się do działań artystycznych dzieci w teorii i praktyce szkolnej (dr Romualda Ławrowska) oraz stereotypów w myśleniu o edukacji artystycznej dzieci (dr Zbigniew Nowak). W pozostałych wystąpieniach prelegenci podzielili się autorskimi pomysłami w zakresie integrowania oddziaływań artystycznych w ramach metody projektów (dr Dorota Sobierańska, mgr Monika Gubała) oraz wykorzystania zabawy, teatru, dramy w praktyce edukacyjnej nauczycieli wczesnej edukacji (dr Małgorzata Sieńczewska) we wspomaganiu rozwoju dzieci przewlekle chorych (mgr Katarzyna Kamińska, mgr Joanna Sobczyk), a także zastosowania street art jako sztuki społecznie zaangażowanej (dr Ryszard Błaszczewicz). W ramach drugiej sekcji problemowej, moderowanej przez prof. zw. dra hab. Andrzeja W. Mitasa i dr hab. prof. UAM Jana Grzesiaka, jako pierwsza zabrała głos dr Maria Radwańska wprowadzając uczestników sekcji w problematykę wychowawczych walorów sztuki. Problematykę zmian w systemie szkolnictwa muzycznego oraz wybranych aspektów prywatnego szkolnictwa artystycznego we współczesnych uwarunkowaniach społecznych poruszyli w swoich wystąpieniach mgr Grzegorz Mania i dr Joanna Nowicka. Usprawnianie muzyczne małych dzieci metodą Edwina E. Gordona było przedmiotem rozważań mgr Emilii Kuligowskiej. Treści pozamuzyczne znalazły swój wyraz w referacie mgr Pauliny Bielez na temat: *Solfeż barwy i jego uwarunkowania w pracy przy tworzeniu gier komputerowych – z badań własnych*, natomiast problem związku preferencji muzycznych i cech osobowości z regulacją nastroju poruszyła w swoim wystąpieniu mgr Mariola Kokowska. W ostatnich dwóch referatach wygłoszonych w ramach sekcji drugiej (dr Stanisław Ciupka: *Obecność sacrum w sztuce*, dr Zenon Mojżysz: *Tzw. „Kancjonał cieszyński” ze zbiorów Biblioteki im. Tschammera – próba interpretacji*) stanowiły próby specjalistycznego spojrzenia na potencjał analizowanych utworów muzycznych. Ostatniej sekcji problemowej przewodniczyli dr hab. prof. UZ Lidia Kataryńczuk-Mania i dr hab. prof. ATH Ernest Zawada. W ramach obrad podjęto próbę refleksji nad zagadnieniami współczesnej edukacji muzycznej, nad szansami i zagrożeniami, przed którymi stoją nauczyciele i uczniowie. Wśród podejmowanych zagadnień pojawiały się zarówno edukacyjnie motywowane próby spojrzenia na problem kształcenia studentów – przyszłych nauczycieli (dr Ewa Kumik: *Przygotowanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela w szkolnictwie muzycznym*, dr Ewa

Kochanowska: *Motywacja studentów pedagogiki wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego do kształcenia się w zakresie edukacji muzycznej*), problem oczekiwań rodziców wobec efektów kształcenia muzycznego dzieci w szkole na etapie wczesnej edukacji (dr Rafał Majzner), znaczenie muzyki w kontekście zdrowia dzieci w wieku wczesnoszkolnym (dr Justyna Modrzejewska) i pracy z dziećmi ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi (dr Irena Burczyk). Wygłoszone referaty dotyczyły także edukacyjnych walorów teatru (dr Monika Miczka-Pajestka), folkloru (dr Agnieszka Przybyła-Dumin) i piosenek harcerskich (mgr Dominika Machnio). Zagadnienie założonych teoretycznie funkcji sztuki a rzeczywistych działań edukacyjnych nauczycieli przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej przedstawiła mgr Ewa Zimny. W ostatnim referacie mgr Joanna Lorenc odniosła się do terapeutycznych walorów muzyki.

Podsumowując, przedstawione w ramach konferencji wystąpienia odnosiły się do wybranych przestrzeni kultury muzycznej oraz szczegółowych problemów dotyczących szkolnej i pozaszkolnej rzeczywistości edukacyjnej. Spotkanie uczestników konferencji stanowiło forum wymiany myśli i doświadczeń między naukowcami, twórcami, artystami a nauczycielami, którzy współtworzą przestrzeń edukacji w zakresie sztuki w ośrodkach akademickich, w instytucjach oświatowych, placówkach opiekuńczych i resocjalizacyjnych. Kolejne spotkanie naukowe zaplanowano już na jesień 2017 roku.